

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 órára 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 órára 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyiltér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A felekezeti nélkülség.

Arad, szeptember 26.

Vannak ideálok, melyek abszolút érvényesülése mellözhetlen erkölcsi követelmény, s melyeknek tiszta arczatán az opportunizmusnak még a legcsekélyebb árnyalata sem tűrhető meg. Ilyen ideál például az igazság eszménye; ettől csak hajszálnyira is eltérni már elítélendő erkölcsi fogyatkozást jelent, sőt a tudomány a maga tiszta valóságában, midőn kutatásaival az igazság tárházát gazdagítja, még azzal sem törődik, hogy egyes fölfedezéseivel mennyiben emeli a közjólétet.

Az emberiség erkölcsi világának egy második ilyen ideálja a lelkiismeret töltetlen szabadsága. A történelem legsötétebb és szomorubb lapjait töltik be az üldözések, melyeket koruk ama lelkesebb emberei szenvedtek, kiknek szelleme azuralkodó vallás tételeinek nyűgét ki nem állhatta, és kik saját lelküknek eszménye szerint alkották s imádták istenüket. A lelkiismeret szabadságáért folytak az emberiség történelmének legvéresebb küzdelmei, s az uralkodó vallások hatalmának és kizárólagosságának fentartásáért a legkegyetlenebb üldözések irtó háborúi.

Ki tudná mind ez iszonyatosságokat egy cikk szűk keretében felsorolni? De hála istennek, most úgy is csak példát képeznek a múltban, és a sötét árny, a melyet korunk humánusabb fegyverekkel vívott hasonló küzdelmeire vetnek, csak tanúságot képeznek ma már.

Mert a lelkiismeret szabadságáért vívott küzdelmek még folynak imitt-amott egyes elmaradottabb népeknél, s mások-

nál még csak ezután fognak a szabadság hajnalhasadásával igazán megindulni, míg ismét más boldogabb és haladottabb nemzeteknél immár teljes fényében ragyog a vallásszabadság.

Hogy az egyházpolitikai törvényjavaslatok fölött közel két év óta tart nálunk is a harcz, mely sajátképen nem egyéb, mint a lelkiismeretnek a felekezetiesség békéből való felszabadítása, az épen azt mutatja legvilágosabban, hogy fájdalom, mi is azon elmaradott népei közé tartozunk Európának, melyeknél a lelkiismeret szabadságának eszménye még mindig nem valósult meg a maga teljességében.

Ellenkezőleg, nálunk az egyébként szabad és alkotmányos Magyarországon, valóság tekintetében valóságos középkori állapotok uralkodnak még ma is. Minden ember csak bizonyos privilegizált keresztény felekezethez tartozhatik, míg az izraeliták kultusza csak tűrve van, s annak kebelébe más keresztény felekezetbeliek átlépnie nem szabad, de még csak a keresztény és zsidó felekezetbeliek közötti házasság sincsen megengedve. Ellenben, ha valakinek lelkiismerete a saját felekezetének tételeivel nem tud kibekülni, nem szabad istenét a saját meggyőződése szerint imádnia, hanem — ha például katolikus volt — válogatnia kell a görög nem egyesült, a kalvinista, a lutheránus, vagy az unitárius vallás között. Az öt bevett magyarországi keresztény felekezetek valamelyikében okvetlen meg kell lennie az egyedül való igazságnak, sőt valamennyiben egyszerre, bármennyire elmentmondjanak egymásnak, mert hiszen különben nem volna az állam polgárainak szabad az öt közül akármelyikhez csatlakozni; de már az izraelita valláshoz nem szabad csatlakoznia, mert ott már nyilvánvalólag — nincs igazság.

Szabad-e az államnak a polgárai lelkiismeretén ily otromba erőszakot elkövetnie? Nem a legmegalázóbb zsarnokság ez? Nem maradványa-e ama sötét kornak, melyben az emberek rabszolgák voltak annyira, hogy uroknak még hitét, vallását is követni tartoztak, még gondolkozniok sem volt szabad.

Mégis ma valamivel jobban vagyunk. Ha valaki nem tanár, vagy javadalmi tisztviselő, vagy ultramontán földesur gazdasztije, nem követelik tőle, hogy templomba járjon, győnjön, vagy egyáltalában annak a felekezethez tartoznia a törvények kényszerítik, de melynek tanaitól lelkiismerete visszariad, szertartásaiban részt vegyen. Csupán csak annyit követelnek tőle, hogy felekezeti adóját pontosan és busásan fizesse. Ebben áll a felekezeti kényszer nálunk és meg kell vallanunk, hogy ez még sokkal erkölcs-telenebb, mint a középkori valláskényszer, mely nagyobb súlyt helyezett a lelkiekre, mint egyedül az oltárra való közös adózásban rejlő vallásközösségre. Pedig ez az álláspontja ma is mindazoknak, kik a vallásszabadságnak tárgyalás alatt levő pontozataiban az egyén azon szabadságát kifogásolják, mely megengedi neki, hogy ha az ő istene egyik felekezet templomának oltárképébe nem illik be, akkor ne legyen mégis köteles hozzájuk csatlakozni, hanem építhessen magának külön oltárt s állítsa arra a saját külön istenét.

Ezek a jó urak, a kik a felekezeti adók elmaradása vagy csökkenése iránti

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Az okos kutya.

— Norvég humoressk. —

Írta: Krisztian Winterhjelm, Johannes Norman.

Higgyék meg kérem, nagyon okos egy kutya volt, majdnem olyan okos, mint egy ember. A slavadskai birtok erdésznél ismerkedtem meg vele.

Az erdész igen nagyra volt az ő méltóságával, mert az egész környéken nem volt több erdész, még a szomszéd grófi birtokon sem és ő be is vallotta nekem nyíltan, hogy egyedül attól fél, hogy az a hír megtalálna valósulni, miként a szomszéd gróf is erdészt fog birtokán alkalmazni.

Szeretettel méltó házigazdám házában ismerkedtem meg ezzel az okos Phylax-szal, egy szőrös, barnafehér foltos vadászszoborral. Olyan intelligens volt, akár csak egy ember. Halgassanak csak ide, kérem.

Polyákország királynője rettenetes rossz kedvében volt, a mi annál nagyobb baj volt, mert épen legnagyobb udvari galában, az összes királyi gyémántok díszében készült az udvari bálba. A fiatal király születésnapja volt és nagy ünnepélyt rendeztek tiszteletére.

De a királynő nagyon rosszkedvű volt, mert épen most kapott levelére választ Gácsország

királynéjától, a melyben ez őt „kedves, drága jó nővéremnek” szólítja és nem „kedves, drága, szeretett nővéremnek”. Ezt azt bizonyítja, hogy a királyné nem számítja őt a legintimebb barátságra méltatott fejedelmi családok közé, mert „jó” a hivatalos megszólítás, míg a „szeretett” szó inkább privátjellegű. Ez ellen pedig mit sem tehetett, mert a hivatalos formát szigorúan betartották, csak az az egy bosszantotta, hogy ő maga azt írta neki, „szeretett.” Lealázó visszautasításnak tekintette ezt, mely őt vérgig sértette.

— Az az ostoba liba, — szólt ingerülten királyi férjéhez, — hisz ha vesszük, ő is csak a fiatalabb ághoz tartozik, és még kérdés, kit illet meg az előcség, az én fiatalabb nemesi családomban idősebb ágát-e, vagy az ő ősi családja ifjabb ágát. Ostoba!

A király nem válaszolt, nyomasztó érzés nehezedett lelkére, attól rettegett, hogy a román király meg fogja őt megtisztelni az „Arany gyomorkötő” váruvárt és rég sóvárgott érdemrendjével.

E perczben a terem ajtaja megnyílt; a kis kövér kerek udvarmesterné lépett be és magát mélyen meghajtva, a királynőhöz fordult:

— Felsőged, méltóztassék kegyesen elhátározni, mi történjék az újdonsült bárónővel, a ki...

— Tudom, tudom, — szakította őt félbe a

királynő. Sajnos, be kell, hogy mutassa nekem, de hát nem tehetem azt, hogy az ország legregibb nemesi családjainak szemeláttára történjék a fogadás a nagy teremben, majd később, ugy mintegy véletlenül.

Az udvarmesternő újra meghajtotta magát, mélyen, kétszer egymásután és visszalépett. Hál Istennek, hogy mégis csak civilizált államban élünk.

Es borzadva gondolt a szomszéd Bulgáriára, hol az újdonsült bárónő atyja a bárói címet megkapta. Mert ez az ember csak egyszerű kiváló érdemű polgár volt és mikor maga magának és az országnak nagy vagyont és nagyjövendelmi forrást szerzett az általa megindított nagy rozsexport tizlet révén, a kormány kénytelen volt őt ezzel a címmel megjutalmazni.

A nagy udvari fogadás régen véget ért már. Táncz közti szünet alkalmával a királynő magához intette a: udvarmesternőt és félvállról odaszólott:

— No most hadd jöjjön a rozsbárónő.

De az újdonsült bárónő ez a lealáztatás mélyen sértette. Hisz ő az apjától a rangját örökölte, ezt el nem lehetett vitatni tőle, hanem a férje nem volt nemesi származású! Csak szimpla titkos tanácsos volt és a szép bárónő elátkozta most azt a napot, a midőn az apja óhajára nőül ment a nem nemes férjéhez.

aggodalmukban halvány ideájával sem bírnak az igazi vallásszabadságnak, ezek akarnak róla nálunk törvényt hozni. Abba még belenyugszanak, hogy a zsidók is recipiáltassanak, hogy hát ha ezután valaki nem akar az öt keresztény felekezetek egyikéhez sem tartozni, hát akkor — isten neki — szabadjon zsidóvá lennie, ha akar, de akon kívül ne lehessen egyik se, mert különben megtalálnak rövidülni a — pásztorok. Szerintök a vallások nem az emberekért vannak, hanem az emberek a felekezeti érdekekért.

Midőn a zsidóság körében még a valláspolitikai reformok napirendre kerülése előtt megindult a recepczionális mozgalom, e lap élén nyíltan kijelentettük, hogy e mozgalommal egy cseppet sem rokonszenvezünk, mert a mi ideálunk a teljes vallásszabadság, a mi pedig vajmi keveset nyer azzal, hogy az öt recipiált valláshoz egy hatodik — ha mindjárt a zsidó is — hozzá vétetik. Kijelentettük, hogy a zsidóság csak úgy számíthat a magyar közvélemény rokonszenvére, ha vallásának elismertetését a teljes lelkiismeret szabadság karjában vezeti be a hazai alkotmány sánczai közé. Mert a lelkiismeret szabadsága nem abban áll, hogy az országos privilegium az öt felekezeten kívül még egy hatodikra is kiterjesztetik, hanem abban, hogy ezen privilegium mindenember vallására kiterjed, hogy az égiekől mindenki olyan véleményt formál magának, a melyet akar, s e meggyőződését láthatólag is kifejezheti, egyedül vagy többed magával minden olyan módon, mely az erkölcsiségbe, az ország törvényeibe nem ütközik.

A vallás szabad gyakorlatáról benyújtott törvényjavaslatnak azon rendelkezése, mely a felekezetnélküliséget megengedi, épen ezen kardinális jogát biztosítja minden állampolgárnak, a mely nélkül — mint kimutattuk — szemforgató hypokrizis valamelyes vallásszabadságról egyáltalában csak beszélni is, és igen jól beszélt Szilágyi Dezső igazságügyminiszter a főrendiház hármasságának ülésén, midőn a felekezeten kívül maradhatás jogát a vallásszabadság alap gondolatának nevezte.

De micsoda képtelen helyzetek kerülnek ki abból, ha ezen joguk nem adatnék meg a polgároknak, ha ők bizo-

nyos számu elfogadott vagy privilegiált felekezetek valamelyikéhez állani kényszerítették! Tegyük föl, hogy valaki az egyik felekezet köréből kilépne, s elmulasztaná a többiek valamelyikébe belépni, kérdés, micsoda policziális kémrendszer által tartatnék nyilván ezen mulasztása? Eddig ugyan könnyű volt, mert nem házasodhatott, nem kaphatott születési vagy családi igazolványt, nem halhatott meg, mert nem nyerhettek sehonnan temetési igazolványt a hozzá tartozandói, kik eltakarításáról gondoskodni akartak. Amde az egyházpolitikai reformok létesítésével mind ezen dolgokat a felekezeten kívül levő állam intézi, s ezután ha valaki nagykorúvá lett, semmiféle polgári vonatkozású életviszonyaiban nem szorul az egyházi hatóságokra. Es ha még a legraffinrozottabb és képtelenebb rendőri nyilvántartás által be is igazoltatnék, hogy valaki a törvény ellenére felekezeten kívül áll, valjon micsoda kényszer-eszközökkel volna ráerőszakolható, hogy hát a recipiált felekezetek valamelyikébe lépjen? valjon, miután kijelentette, hogy az öt keresztény felekezet egyike sem konvenial neki, a zsinagógába vitetnék-e karhatalommal?

Ime tehát a szemforgató mukkerék által annyira perhorreskált felekezetnélküliség joga, mely még Ausztria szabadnak épen nem mondható institucziói között is fenáll, nem csak a lelkiismereti szabadság elvi szempontjából, de a gyakorlati kivétel lehetősége tekintetéből is szükségképen folyománya azon reformoknak, melyek az egyént az ő polgári vonatkozású minden ügyes-bajos dolgában a felekezetek gyámkodása alól fölmentik. Álszenteskedő csürés-csavarás azt mondani, hogy az erkölcsök vagy a felekezetek léte volna általa veszélyeztetve. Hogy az be ne következhessek, arról nagyon is behatóan van gondoskodva a törvényjavaslatban. A gyermekek ugyanis nem maradhatnak felekezeten kívül, születésük után szükségképen valamely felekezetnek kebelébe kell fölvetetniök, s vallás-erkölcsi oktatásban részesülniök, a mi tökéletesen biztosítja úgy a meglevő felekezetek további tenálhatását, mint a vallás befolyását a gyermekek erkölcsi nevelésébe.

Végül a vallásszabadság ezen legbecsebb biztosítékának szenteskedő ellen-

zót maga a történelem czáfolja meg a tények logikájának hatalmával. Nem voltak-e Mózes, Krisztus, Mohamed, Calvin, Lutter s a többi valamennyi vallásalapító és első követők felekezeten kívül állók, midőn új vallásukat alapították, s nem szenvedtek-e épen az uralkodó s elfogadott vallásokon kívül állásuknál fogva üldözéseket? Vagy talán az emberi szellem haladása mai korunkban már befejezését nyerte, a meglevő vallások örök-időig fognak fenállani s újabb vallásokat már többé nem fognak egyes újítók alapítani? Nem bizony. Es miért nem? — Azért, mert azoknak előbb felekezeten kívül kellene állaniök, ezt pedig sem Samassa, sem Zichy Nándor, sem Szász Károly, sem pedig Apponyi Albert és a nemzeti párt meg nem engedhetik, merthát akkor mi lenne a meglevőből, a régiből? holott az a főczél, hogy az avult maradjon, s a világ előre ne haladjon. Legalább így tartja a papi s a nemzeti párti politika.

BELFÖLD.

A gyergyószentmiklósi mandátum. Gyergyószentmiklósról telegrafálják, hogy Matlekovics Sándor, a kerület szabadelpárti képviselőjelöltje, tegnap tartotta meg ottan programbeszédét. Matlekovics kijelentette, hogy ő nem törekszik nagy politikát csinálni, inkább a közgazdaság terén akar használni az országnak. Utána Besenyei Ferenc országos képviselő ajánlotta Matlekovicsot. Matlekovics ma körutra indul a kerületben.

Az osztálysorsjáték. A kis lutri helyébe életbe léptetendő osztálysorsjáték tervezetének kidolgozásával a pénzügyminiszter tudvalevőleg három nagy hazai bankot bizott meg. A bankok már elkészítették a részletes terveket és benyújtották a pénzügyminiszteriumhoz. Itt a terveket alaposan áttanulmányozzák s a melyik banké a legalkalmasabb lesz, azzal köti meg a kormány a szerződést és ennek alapján csinálják meg a törvényjavaslatot, mely lehetőleg még ebben az esztendőben a törvényhozás elé kerül.

Püspökeink és a reformpolitika.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tudósítása. —
Budapest, szeptember 26.

Ama bizalmas megbeszélések szerint, melyek a főrendiház legbefolyásosabb néhány tagja közt az imént voltak, a tanácskozások a még hátralevő egyházpolitikai javaslatok tár-

— Pöffeszkedő liba az a vén csoroszlya ndvarmesternő! — Ő felségéről persze hallgatok — szolt a báróné hazamenet. Ha veszünk, ő is csak a fiatalabb nemességhez tartozik, még csak az apja kapta a grófi rangot. Vén bolond! Mintha én valamivel kevesebb volnék, mint azok a góthai-almanachbeli koldusbárónők, a kiknek a neveit a kutya sem ismeri.

A titkos tanácsos nem válaszolt, mert ott, hol rangról és méltóságról volt szó, ott neki nem volt azava és eszébe jutott a holnap nagy diszebed, mely miatt majd összeveszett ma a feleségével.

Ő tudniillik megakarta hívni azt a derék kereskedőt és családját, kikhez legényember korában járatos volt.

De a neje tiltakozott.

— Lehetetlen! Majd ha polgári származású vendégeket hívunk meg, akkor meghívjuk őket is. Holnap lehetetlen. Hisz az asszony kézművesnek a lánya. Arra még valahogy volna merszem, hogy az arisztokrata urak egyikét arra kérjem, vezesse ezt az asszonyt az asztalhoz, de hogy a férfi nyujtsa esetleg plebejus karját egy bárónőnek, nem, azt már nem tehetem. Az illető hölgy sohse bocsátaná meg ezt a sértést.

— Hát nem vagyunk meghíva, — szolt másnap a kereskedő, — ez mind csak azért a dolyfös bárónőért van!

— A pöffeszkedő liba, — heveskedett a neje

— mintha az ő apja nem lett volna csak olyan kereskedő, mint te, igazán nevetséges, buzát adott el ép úgy, mint te és most egyszerre rangkülönbség legyen köztünk, mintha az uristen előtt nem lennénk mindegyformák. Azt hiszem, a tanácsos a régi jó barátságra több súlyt fektethetne, mint az ilyen buta előítéletekre. Hanem tudod mit, ő nem is tehet róla; papucs alatt áll szegény, mocczanni sem mer; ilyesmit már nem tehetnék, már azért se, mert iszonyatos ostobaság.

Egy egész álló hétig keserítette őt ez a dolog, annál jobban bosszankodott hát, mikor férje egy héttel rá azt proponálta neki, hogy hívna meg a kerületi előljárót arra a nagy ebédre, melyet a főszolgabírónak tiszteletére adnak.

— Megörültél? Hova gondolsz, — rivallt rá. Tudom, hogy hébekorba fogadnom kell őket, mert te üzleti összeköttetésben vagy velük, de a főszolgabíró felesége sohse bocsátaná meg, ha ezt az egyszerű asszonyt bemutatnám neki. Isten tudja, hogy jutott hozzá, hogy ezt a parasztlányt elvegye. En nem vállalom felelősséget ilyen tapintatlanságért, ha az én házamban találma megesszi.

Es olyan megvető tekintettel mérte végig a férjét, amelyet az szegény nagyon jól ismert. Ez a tekintet azt mondta neki újra meg újra, hogy ő sohse fogja meganulni azt a finom modort, melyet az asszony az anyjával

tól, a tönkrement katonatiszt özvegyétől kapott örökbe.

A kerületi előljáró másnap roppant rossz kedvvel indult a hivatalba, mert egész reggel hallgatnia kellett a felesége ingerült sopánkodásait.

— Az a pöffeszkedő liba, mintha több volna a kereskedő, mint a hivatalnok. Mert hát hivatalnok vagy te is. Es én még jól emlékszem, hogy az anyja, majdhogy éhen nem halt, mikor tanítónő volt még abban az intézetben, hova én mint tandíjfizető növendék jártam.

Es az előljáró egész uton azon gondolkodott, hogy miért is van az a fölfoghatatlan rangkülönbség? Hisz emberek vagyunk mindnyájan. Milyen ostoba a világ. Igaza volt a feleségének, az ilyen sértés őt is bántotta. De hál Istennek, ő az embert csak a belső értéke szerint ítéli meg.

E perczen a szolgálta belépett és jelentette, hogy két erdész van odakinn és beszélni óhajtanak vele. Mert a grófi birtokra most csakugyan új erdész volt szerződötve.

Az öreg erdész holthelvány lett haragjában, midőn a fiatal, ujdonsült grófi erdész szolították be elsőnek és őt, az őszhajú régi hivatalnokot kinn váratták az előszobában. Es az ajtón át hallotta, hogy a grófi tisztartót ülésel kínálják meg, holott vele, mikor végre rákerült a sor, csak állva tárgyaltak és azt se valami nagyon szívélyesen tették.

gyában a főrendiház egyesült hármás-bizottságában csak igen rövid időt fognak igénybevenni.

Miután biztosnak tartják, hogy a javaslatokat a főrendiház is elfogadja, — a magyar püspökök sem szándékoznak nagy vitákat provokálni a képviselőház által már megszavazott elvi kérdésekben.

Még a javaslatok ellenzőinél is az a vélemény kerekedett felül, hogy — a mint Vassary hercegprímás ő felségéhez intézett beszédében Balassa-Gyarmaton mondta, — ma oly parlamentáris állapotról van szó, melyben a legitim elvi harcot már megvívták.

A magyar püspökök és sokan ama főrendek közül is, a kik a kötelező polgári házasság ellen szavaztak, ennél fogva nem akarnak eleve kilátástalan, de Magyarország belső békéjének ártó szenvedélyes pártharcokat újból kezdeni.

A magyar püspökök e hazafias nemes felfogásához leginkább hozzájárult az a tény, hogy Császka György kalocsai érsek, mint a főrendiház illető bizottságának tagja, egyetért a mostani parlamentáris helyzet ilyen politikai felfogásával. A kalocsai érsek ezzel nemcsak Magyarországnak, hanem a katolikus egyház magasabb érdekeinek és a pápa békés szándékainak is becses szolgálatokat tesz, annyiival inkább, mert személyes barátságos összeköttetései által a Vatikánban irányadó biborosokkal kitűnően van értesülve a római Kuria szándékairól magyar egyházi ügyekben.

A dogmatikus álláspontnak a magyar püspökök által leendő s magától értendő védelmezése mellett tehát az egyházpolitikai reformjavaslatok gyorsabb, a kedélyek megnyugtására és Magyarország belső békéjének jövőjére kedvező elintézése a főrendiház teljesülésében is előrelátható.

Oroszország Koreában.

Legutóbbi időben nagyon megszoradtak a jelek arra nézve, hogy Oroszország be akar avatkozni a China és Japán között kitört háborúba. Ez a beavatkozás úgy látszik, már megtörtént. Következmenyei kiszámíthatatlanok, mert Angolország is résen áll és Argus szemekkel őrzi ázsiai érdekeit. Pétervárott régóta vadásztak már valami incidensre, melybe belekapaszkodva, az orosz császárságnak alkalma nyílne állítólagos érdekeit valamely koreai kikötő vagy chinai terület megszállása által.

Bosszusan ment haza és elpanaszolta nekem, milyen dölyfös bolond az az előjáró.

Szerette volna valakin kitölteni a boseszűségét és mivel szerencsétlenségére éppen az ő jó hű kutyája került az útjába, az itta meg az ura haragjának a levét.

Egyet rugott rajta és kilökte az ajtón.

Az előbb konstatáltam, hogy Phyllax igen okos kutya volt. Tudta azt, hogy ilyen eset, mint a mai, akkor esett meg rajta, ha vagy valamit vétett, vagy ha az ura be volt csipve. Láttam azt is, hogy ez egyszer sem az egyik, sem a másik nem áll. Hanem ő is ott volt urával a kerületi hivatalban és megszállta az új erdész lábbelijét és úgy találta, hogy előkelő oneurjűk van és aztán folyton vizsga szemmel nézett urára. Ő hát átlátott a szítán.

Vonitva rohant ki az utcára és panasza ugatása két szomszéd kutyát csalt közelébe, kik azelőtt kinn az országutongyanakvó tekintettel nézték végig egymást. Az egyik a portás ebe volt, a másik a grófi erdész kutyája. Phyllaxnak nem annyira a kirugás fájt, mint az igaztalan sértés. Azért midőn látta, hogy két idegen kutya tévedt át az ő udvarára, dühösen neki rontott a szegény uszkárnak és kikérgette őt. Aztán odasompolygott a grófi erdész kutyájához és megnyalogatta őt, a mi a kutyák között még nagyobb udvariasság, mint az embereké.

Ugy bizony, az a kutya annyi intelligenciával bírt, akárcsak egy ember.

megvédelmezni. Így aztán Oroszország nagy lelki nyugalommal nézhetne a kelet-ázsiai háború további fejleményei elé.

Tegnap azt jelentették Londonból, hogy az orosz kormány 2000 elítélt állítólagos szökését, kik a siberiai vasúton dolgoztak, ürügyül használta föl arra, hogy 5000 főből álló orosz csapatot küldjön üldözésükre, kik állítólag már be is rukkoltak északi Koreába. Tegnap még az angolok rettegésének lehetett tulajdonítani e hírt, a mely most határozottabb formában megerősítést nyert.

Másfelől azonban az orosz hajóraj is, beavatkozásra készen, össze van vonva Vladivostokban. Oroszország előkészületei különben már régebbi keletiek. Vasútépítkezései megvédésének ürügye alatt Oroszország már húzamosabb idő óta egyesítette China és Korea északi határán az Amur területen állomásozó tiz kelet-siberiai vadász-zászlóaljat, husz századot és a hegyi tüzérséget.

A legfurcsább a dologban az, hogy ezek a csapatok a vasútépítkezést nem voltak képesek megvédelmezni, mert egy chinai rablóbanda megtámadta és kirabolta az ussuri vasut egyik állomását és annak hivatalnokait megölték. A rablók elmenekültek és visszatértek Chinába. Az orosz csapatok állítólag már nyomukban vannak.

Londonban nagy a nyughatatlanság ez események miatt és egész Európa feszült figyelemmel várja, hogy nem fognak-e ez incidensből kifolyólag bonyodalmak támadni Anglia és Oroszország között.

A „Köln. Ztg.“ jelenti Pétervárról: Vladivostokból érkezett táviratok szerint egy chinai rablóbanda megtámadta az ussuri vasut egyik állomását, mindent kirabolta és a hivatalnokokat lemészárolta. A rablókat, kik a chinai határon át elmenekültek, orosz csapatok vették üldözőbe.

A chinai rablók betörését az ussuri vasut egy állomására a Chinában kiűzött belzavarokkal hozzák összefüggésbe.

Orosz részről kijelentik, hogy az orosz csapatok átlépték a koreai határt, mert Korea nem válaszolt az orosz kormány azon jegyzékére, a melyben Koreába átszökött siberiai foglyok kiadatását követelte.

Megyei közügyek.

Folytatólagos sorrendje

az Aradvármegye törvényhatósági bizottságának Aradon, 1894. évi október hó 8-iki közgyűlésén tárgyalandó ügydaraboknak.

38. Kurtics község képviselő-testületének határozata, a gör. kat. kultusz és iskolai költség kezelése tárgyában.

39. Berza község képviselő-testületének határozata 9 frt 94 kr és

40. u. a. 183 frt 1/2 kr behajthatlan költség leírása iránt.

41. Algyest község képviselő-testületének határozata 13 frt 12 kr, és

42. u. a. 242 frt 73 kr közköltség leírása iránt.

43. Vojvogyén,

44. Gyarmata,

45. Moroda,

46. Musztesd,

47. Borossebes és

48. Kakaró község képviselő-testületének határozata behajthatlan közkövetelések leírása iránt.

49. Alsóill község képviselő-testületének határozata a közkövetelések rendezése tárgyában.

50. a pleskuczai körjegyzőségbeli községek képviselő-testületének határozata a pleskuczai körjegyzőik megvárlása iránt.

51. Bokszeg község képviselő-testületének határozata a gör. kat. templom építéshez szükségelt telek átengedése iránt.

52. Mormesd község képviselő-testületének határozata Krisán Dánielnek Mormesd község elleni birtok-pere tárgyában.

53. Bodesd község képviselő-testületének határozata erdőszolgai állás rendszerezése tárgyában.

54. Bánesd község képviselő-testületének határozata erdőszolgai állás rendszerezése tárgyában.

55. a borossebesi járás főszolgabírójának jelentése a kiszindiai körjegyző által igényelt vaszójai jegyzői föld megváltása iránt.

56. Sikló község képviselő-testületének határozata a jegyzői lak kijavítása tárgyában.

57. Elek község képviselő-testületének határozata a Sturm József féle eleki árvatári tömeg — fedezése tárgyában.

58. Elek község képviselő testületének határozata a községi téglagyár-alapból a szinietei birtokvételre 10.000 frt. fordíthatása iránt.

59. Elek község képviselő-testületének határozata 27 drb. vasúti részvénynek a szinietei birtok vételre fordíthatása iránt.

60. Medgyes-Egyháza község képviselő testületének határozata a képviselő-testületi tagzám felemelése tárgyában.

61. Elek község képviselő-testületének határozata tűzmentes pénzszekrény beszerzése tárgyában.

Főjegyző távollétében:

Dr. LENGYEL SÁNDOR,
aljegyző.

IDŐJÁRÁS.

Légyemés: reggel 7 órákor 761.1 milliméter, délután 2 órákor 759.5 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órákor C° + 15.1, délután 2 órákor C° + 22.7. Szél iránya és ereje: reggel 7 órákor DK. 3. délután 2 órákor DN. 4. Felhőzet: reggel borult, délután borult. Csapadék az előbbi 24 órában: 1 milliméter.

IDŐJÓSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Szeptember 27. —

Eső. — Enyhe.

A thuzséri katasztrófa.

Salamon Tódorral, a szerencsétlen Salamon Ella apjával beszél a „P. N.” egyik tudósítója. Salamon Tódor a tudósító előtt kijelentette, hogy mindama följegyzéseit, melyeket az Ella leányával tett kísérletek eredményeztek, néhány hét múlva könyv alakban ki fogja adni.

A tudósító ezután Neukommal beszélgetett, a miről többek között a következőket jelenti:

A versecsi kútfúró-hipnotizőr negyvenöt éves, a középtermetűnél valamivel magasabb, széles vállu, tagbaszakadt ember. Határozottan érdekes fej; erősen öszülő hullámos haja és sűrű szakállja nagyon gondozott. Elés tekintetét a csipetű még szurosabbá teszi. A csipetűt különben hipnotizálás közben le szokta tenni. Az egész emberen sok a színészies. Járása, minden mozdulata, a melylyel élénken kíséri szavait, egy-egy pőz, beszéde erősen patétikus. Valóságos színész az élet színpadán. Egyébként nem beszél csak németül.

— Azt mondják, — szölt, hogy én Ella kisasszonyt minduntalan hipnotizáltam és ezzel elősegítettem a halálát. Én nem forszirostam nála a hipnotizálást. Az utolsó séance is úgy jött létre, hogy dr. Vragassyt egyenesen azért hívta le Forgách grófné Thuzséra, hogy személyesen győződjék meg Ella kisasszony csodálatos látónoki képességéről. A család ugyanis felkérte dr. Vragassyt a kit a grófné minden egyes séanceról levélembe értesített, hogy az orvosi szaklapokban hívja fel a tudományos világ figyelmét erre a rendkívüli médiumra. Erre Vragassy azt felelte, hogy mindaddig nem tehet ilyet, a míg maga is személyesen meg nem győződik felőle. Miután dr. Vragassy csakugyan lejött, szabad volt-e mint becsületes embernek azt mondanom, hogy nem tartom meg a séance-t?

Ezután a hipnotizőr elmondta, miképpen derítette ki a lány hypnotikus állapotban Kund Béla gyilkosságait.

A tudósító visszatérítette a beszélgetést a végzetes séance-ra a figyelmeztette Neukomot arra, hogy Salamon Ella Verseczen találta meg Neukom Károlyt, holott az abban az időben Fehértemplomban volt.

— Hogy magyarázza ön meg a médiumnak ezt a tévedését?

— Ez a tévedés csak látszólagos — felelt a hipnotizőr. — Azt mondtam a médiumnak, hogy keresse öcsémet Fehértemplomon. Hosszas keresés után azt felelte: Nem találom. Ekkor azt mondtam neki, hogy keresse Verseczen és képeletben elvezettem abba az utcába, a melyben az üléstünk van s hol beteg öcsém lakik. Kevés idő múlva Ella kisasszony így szölt: „Már ott vagyok. Tisztán látom a házon a Neukom testvérek

cséglírást... Julius 26-ika van. Az ön öcsé ott van a harmadik szobában; úgy látom mint ön...

Ez a dátum, folytatta Neukom, magyarázza meg a médium látszólagos tévedését. Utána néztem és Károly öcsém a mondott napon, július 26-án csakugyan Verseczen volt, s Ella kisasszony öcsém tüdejét július 26-iki állapotában vizsgálta meg.

Beszélgésünk itt félbeszakadt: Salamon ur titkára lépett a szobába, a ki közölte Neukommal, hogy a vizsgálóbíró hívja.

A hipnotizőr felállt és így szólt:

— Schon wieder auf die Folterbank! (Már ismét a kópádra!)

... Fajdalmas pátoszszal hangsúlyozta ezt és eltávozott. Úgy beszélt és lépett, akár csak a nemzeti színház III. Rikárdja a — színpadon.

HIREK.

Szeptember 27. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Kos. Demjén. — Protestáns naptár: Kosm. Demjén. — Görögkeleti naptár (szeptember 15.): Nikita. — A nap két 6 óra 38 perczkor, nyugszik 5 óra 30 perczkor.

Szabadságharczi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Bement díjtalan.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: Polgári iskola, földszin.

Matavovszky Nándor dr. jubileuma.

— Saját tudósítinktól. —

Arad, szeptember 26.

Szép ünnepélynek lesz tanuja jövő hó nyolczadikán Arad város közönsége, mely mindenkor megadta a méltánylást, a tiszteletet annak, a ki arra hosszú életpályán érdemeket szerzett.

A jövő hó nyolczadikán fogja ünnepelni Matavovszky Nándor kir. tanácsos, az aradmegyei közkórház igazgató-főorvosa orvosi működésének fészázados jubileumát.

Ötven év! Hosszu idő életnek is, hát még az önzetlenség, a humanizmus szolgálatában eltöltve. Aki ennyi időt szentelt a társadalomnak, az méltó arra, hogy vele szemben a társadalom is lerója a maga elismerését.

Tegnap az aradi orvosok és gyógyszerészek szakegylete tartott ülést, melyen Matavovszky jubileumának részleteit beszélték meg.

A jubileum jövő hó nyolczadikán lesz a városháza dísztermében, hol az ünnepelt érdemeit Pozsgay Lajos dr. városi főorvos fogja méltatni beszédben, majd átnyújtják a jubiléumnak az orvosi diszokmányt.

Este Matavovszky tiszteletére fényes bankettet rendeznek kartsárai.

Ugyanosa Matavovszky Nándor kir. tan. és megyei kórházigazgató jubileumának megünneplése tárgyában ülésezett tegnap délután a megyei kórház-bizottság Szathmáry Gyula alispán, kir. tan. elnöklete alatt. A szép számban megjelent bizottsági tagok lelkesedéssel vették az eszmét, hogy az érdemekben megőszült kórház-igazgató jubileumához a kórház-bizottság is hozzájáruljon és emeljen a fényén. A majd egy óráig tartó ülés határozatai a következők: A megyei kórház-bizottság teljes számban meg fog jelenni az arad városi orvos és gyógyszerész-egylet által folyó évi október hó 8-án Matavovszky Nándor dr. 50 éves orvosi működésének megünneplésére rendezendő disztülésen.

Elhatározta a megyei kórház-bizottság, hogy Matavovszky Nándor arczképét le fogja festetni a megyei kórház igazgatósági irodája számára. Részt fog venni ugyanosa a városi orvos és gyógyszerész-egylet által rendezendő banketten. Indítványba hozza a megyei özi közgyűlésen, hogy Matavovszky Nándor drnak a megyei kórház körül szerzett érdemeit jegyzőkönyvi elismeréssel jutalmazza a közgyűlés,

és végül határozatba ment, hogy a kórházi bizottság külön is fog a jubiléumnál tisztelegni küldöttségileg.

— Személyi hírek. Lieberman Leó és Preis Hugó dr.-ok Budapestről holnap érkeznek Aradra a vízvezetési viz megvizsgálásának tárgyában.

— Az udvar köréből. A király e hó 29-én visszatér a stájerországi vadászatokról Bécsbe, honnan október 3-án Gödöllőre utazik. A királyné, ki Valeria főhercegnő és Ferenc Szalvátor főherceg kíséretében e hó 30-án Miramarba érkezik, még az nap tovább utazik Gödöllőre, míg a főhercegi pár visszatér Lichtenegg kastélyba.

— Az aradi és csanádi egyesült vasutak körösvölgyi vonalának Nagy-Halmágyig való meghosszabbítása tárgyában tegnap volt az engedélyezési tárgyalás a kereskedelmi miniszteriumban. Az építési tőke 1.150.000 forintban állapított meg. Az építést a társulat egy év alatt befejezi. Az állam e vasut mentén fogja a nagy transzverzális műút részére szükséges könyagot beszerezni és a vasut-társulat az elvállalt olcsó szállítást fejében állami segélyben részesül. A vasutvonal mintegy 27 kilométer hosszú és úgy közgazdasági, mint stratégiai szempontból az ország egyik igen fontos vonalát képezi.

— Az iskolaszék ülése. Aradváros iskolaszéke ma, délután 4 órakor tartja meg rendes havi ülését, felhívjuk rá az iskolaszéki tagok figyelmét.

— Halad a csatornázás. Nem hiába kelnek fel a csatornázási vállalat mérnökei minden reggel oly korán, hogy csodálni való, de haladnak is a munkálatok hihetetlen gyorsasággal. A némely helyütt négy méter mély árkok egymást keresztezik a belvárosi utcák sarkán. Az agyagosövek itt-ott előbukkannak a földhányás alól, néhol pedig már egészen be vannak tömve az árkok. Most a Fábrián- és Kazinczy-utczában, azonkívül a Batthiányi-utca felső részén folynak legszorgalmasabban a munkálatok.

— A rendőri bejelentő hivatal. A rendőri bejelentő hivatal Aradon a jövő év elején kezdi meg működését, s ez alkalommal a hivatalos helyiségekben is változás áll be. A cselédügyi osztályhoz még egy szobát csatolnak, s ugyanezen itt lesz a bejelentő hivatal is Rámer István hadnagy főnöksége alatt. A fogalmazó s az iparügyi osztály egy-egy szobával előre jönnek, Nyári Béla rendőrkapitány pedig a főjegyző melletti teremben kap helyiséget. A bejelentőhivatal segédtisztjeit a főispán a jövő hó végén nevezi ki.

— Arad Komárommal is beszélhet. A kereskedelemügyi m. kir. minister, f. évi 68.529 sz. alatt kelt rendeletével Komárom városa a helyközi távbeszélő-hálózatba bevonatván, onnan Budapesttel, Kecskeméttel, Szegeddel, Araddal, Temesvárral, Pozsonnyal, Győrrel, Marcheggel és Béccsel távbeszélő útján beszélni lehet.

— Ügyvédi kamaráinkból. Az aradi ügyvédi kamara ezennel közhírré teszi, hogy Missits Manó aradi ügyvéd lakását Kiszénre tette át.

— Katonai áthelyezés. Pfefferkorn Gyula csász. és kir. 33-ik gyalogezredbeli hadnagy, zászlóalj-segédtiszt minőségben az ezrednek Pancsován állomásozó zászlóaljához helyeztetett át.

— A kőbánya áldozata. Kemény és nehéz munkával voltak folyó hó 25-én a munkások elfoglalva a gaisai kőbányában. A szorgos bányamunkások a robbantás veszélyes munkáját végezték. Tudur Pál napszámos is ott sürgött-forgott közöttük, épen midőn a robbantó anyagot elhelyezték a kőbányában. A

munkavezető megadta a jelt a gyutacs meggyújtására és Tudur Pál — mint levelezőnk írja — a figyelmeztetés dacára sem ment elég távolra a robbantás helyéről. A másik pillanatban már a földön hempergett, a ki-robbant hely egy éles törmelékdarabja fején találta, melyre vértől borítva a földre rogyott. Az első segélyt Altschul Henrik dr. járási orvos nyújtotta, ki megvizsgálva a sebesültet, azt is konstataálta, hogy bal karja szintén eltörtött. A szerencsétlen, vigyázatlan ember életben maradásához kevés a remény.

— Vizsgáló önkéntesek. A 17-ik hadosztályhoz tartozó gyalogezredek egy éves önkénteseknek vizsgálja tegnap, csütörtökön vette kezdetét Nagyváradon s tart pénteken és szombaton. A vizsgára Debreczenből 25, Aradról pedig 40 önkéntes ment át Nagyváradra.

— Elfogott agitátorok. Aradról sürgönyzik egyik fővárosi lapnak, hogy már az egész héten igen gyanús emberek jártak-keltek a megyében, kik a paraszt népet isgatták. A derék legények közül hármat Hantos el Hugot, Thiel Agostont és Steiner Ferenczet, épen akkor, mikor lázító beszédeket tartottak, tegnap a csendőrség elfogta. (Mi ezekről a gyanús mozgalmakról és elfogatásokról mit sem tudunk. A szerk.)

— Vérengző csendőrök. Temesvárott, mint levelezőnk írja, nagy riadalt okozott két csendőr vérengzése. Diringó Flórián és Gelencsér Ferenc csendőrök ugyanis három lökötő csigányt kísérték vasárvérve és utközben betértek egy városzéki csapszékbe, ahol verkliszó mellett egy jókedvű hentes költségén erősen bepálinkáltak. Levették a csigányokról a bilincset, csárdást táncoltattak velük. A csigányok eleinte ellenkeztek ugyan, de a csendőrök puskatussal biztatták őket. Ez a brutalitás felháborította a többi vendégeket s különösen Nédits Jovan kövező-mester fejezte ki hangosan megbőtránkozását. Vesztere tette, mert Diringó csendőr a 65 éves embert egyetlen ütéssel leterítette, Gelencsér pedig kardjával olyan vágást mért a szerencsétlen öreg koponyájára, hogy az kettéhasadt. Nédits fia ezalatt lefegyverezte Diringót, egy Branka nevű munkás pedig megkapta a fegyvert s elfutott vele a rendőrségre. Mikor a csendőrök észrevették, hogy a fegyvert valaki elvitte, ott hagyták a véresfejű embert a földön elterülve s nem ügyelve a három rabra sem, a regyver keresésére siettek. Berontottak a munkás majorkulvárosi lakására, de csak az apját találták ott. Ötisleütöték és visszasiettek a korcsmába. A három rabnak természetesen már nyoma sem volt a korcsmában. Ez aztán kijózanította a két garánda embert. Elmentek a kaszárnyaparancsnoksághoz s feljelentették önmagukat. A szegedi főparancsnokság hadbíróit küldött Temesvárra, a törvényszék részéről pedig Kirvay vizsgálóbíró már tegnap este megkezdte a vizsgálatot. A vérengzés két áldozata a halállal vívódik.

— A Margitsziget megvétele. A budapesti lipótvárosi kaszinónak közügyi bizottsága tegnap délelben Matuska István elnöklete alatt értekezletet tartott a Margitsziget megvétele tárgyában. Matuska elnök bevezető beszéde után hosszas és beható vita keletkezett, melyben pro és contra számosan szólaltak fel. Végre a bizottság többsége elhatározta, hogy bármennyire kívánatosnak tartja, hogy a Margitsziget mint üdülőhely a városnak és mint gyógyhely az országnak megtartassék és megánczok ne kerüljön, mégis, figyelemmel a fő- és székváros jelenlegi pénzügyi helyzetére és figyelemmel arra, hogy a sziget megvétele három és fél millió forintba, a hid-szárny kiépítése és a parterődtítési munkálat ismét másfél millió forintba kerülne, ezen megvételt kívánatosnak nem tartja és ez okból oda fog hatni, hogy a főváros

törvényhatósági bizottsági tagjai a megvétel ellen foglaljanak állást.

— **Pályázatok.** A szatmárnémeti törvényszéknél törvényszéki bírói állásra, két hét alatt A beszercebányai törvényszéknél irnoki állásra, négy hét alatt. Az ipolyási törvényszéknél fogházrimesteri állásra, november 1-ig. Az egri törvényszéknél segédlelkönyvvizetési állásra, két hét alatt.

— **x— Az egyházipolitikai kérdések s az azok nyomán támadt országos mozgalom valódi próbaköve lettek a napisajtó elvűségének.** Különösen a fővárosi sajtó volt erős kísértésnek kitéve és egyes pártok és szövetségek részéről óriási összegeket áldoztak, hogy egyes lapokat eredeti irányukból eltérítsenek. Az elveknek e csereberéjéből előnyösen válik ki régi, jó hírenek megfelelő, hazánk legnagyobb lapja, az „Egyetértés”, mely elismerésre méltó önzetlenséggel, fáradhatlan busgalommal s a legnagyobb eréllyel küzdött és küzd az egyházipolitikai kérdések liberális szemlében való megoldása érdekében. Közeledvén az előfizetési időszak, nem mulaszthatjuk el, a közönség figyelmét az Egyetértés elvűsülé, hazafias magatartására felhívni, azaz a megjegyzéssel, hogy az Egyetértés kiadói hivatala készséggel küld kívánatra mutatónyomozásokat, melyekből meg lehet győződni a magyar világlapnak valóban mindent felölöl előkelő színvonalon álló tartalmáról. Érdeklődők kedvéért még azt is megjegyezzük, hogy az Egyetértés előfizetési ára negyedévre 5 frt.

— **x— 60,000 forint a főnyeremény a lemergi kiállítás díjazásánál,** mely 10% levonás után készpénzben fizetnek ki. Figyelmesteljék tisztelt olvasóinkat, hogy a húzás szeptember 27-én történik.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

* Az aradi ipartestületi betegsegélyző pénztár az alábbi értesítést teszi közzé: Tapasztaltatván, hogy a munkaadók a náluk alkalmazott segédszemélyzet körében előforduló változásokat kellő pontossággal be nem jelentik és a járulékokat rendszerben be nem fizetik, az alórt betegsegélyző pénztár igazgatósága szükségesnek látja a 1891. XIV. t. cz. következő szakaszait az érdekeltek figyelmébe ajánlani: 26. §. A munkaadó köteles minden nála alkalmazott biztosításra kötelezett egyénet (tehát segédet, tanoncot) a munkába lépésétől számított nyolcz nap alatt a betegsegélyző pénztárhoz bejelenteni. E bejelentés elmulasztása esetében a munkaadó az ezen kihágásért reá kiszabandó büntetésen felül tartozik a munkába lépés napjától a bejelentés tényleges megtörténteig, illetve a bejelentés elmulasztásának megállapításáig terjedő időre eső járulékokat sajátjából befizetni és ezenkívül a bejelentési elmulasztott biztosítandónak a bejelentés előtt nettó betegségből eredő költségeket, valamint az eljárási költségeket is megtéríteni. 27. §. A munkaadó tartozik a munkából kilépő kötelezett tagokat is, — ugyancsak nyolcz nap alatt — az illető pénztárnak bejelenteni. — Ezen kötelezettség elmulasztása esetében a járulékokat a kilépés tényleges bejelentéseig sajátjából megfizetni köteles: 28. §. Kihágást követ el, és a mennyiben a büntető törvények szerint súlyosabb beszámításnak, illetve büntetésnek nem lenne helye, 20 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, ki a 26. §-ban körüírta bejelentést elmulasztja vagy azzal késik. Miután a betegsegélyző pénztár igazgatósága eme törvényszakok rendelkezéseit a szigorúan fogja alkalmazni és mindazon munkaadók ellenében, akik az általuk befizetni köteles járulékkal hat hétnél hosszabb időn át hátralékban vannak, a végrehajtási eljárással egyidejűleg az idejűleg 28. § szerinti büntető eljárást is megindítani fogja, felhívtnak az összes munkaadók, hogy saját érdekükben, kellemetlenségek elkerülése végett a fennebbi szakaszokban foglaltakat szem előtt tartani s ahhoz képest eljárni el ne mulasszák. Aradon, az aradi ipartestületi betegsegélyző pénztár igazgatóságának 1894. évi augusztus hó 26-án tartott üléséből. Az igazgatóság.

TANÜGY.

Beiratások az ipari szakiskolába.

Az aradi áll. segélyezett f. és f. m. ipari szakiskolába a beiratások folyó hó 29-én és 30-án délelőtt 8—12-ig és délután 3—6-ig az intézet helyiségében (iparosház I. emelet) tartatnak meg. Ugyanekkor lesznek a javító, pótló és f. v. v. vizsgálatok is.

Az első évfolyamra f. v. v. vizsgálatnak mindazon

asztalos, gépész, épületlakatos tanulók, kik az iparágakra szegődötté vannak és a közép vagy polgári iskola II. osztályát, avagy az elemi iskola VI. osztályát kielégítő sikerrel végezték. F. v. v. vizsgálatnak még olyan tanulók is, kik előképzettségüket f. v. v. vizsgálaton igazolják.

Az első évfolyamba lépő tanulók a beiratásra szülőik és mestereik kíséretében tartoznak megjelenni, s magukkal kell hozniuk a tanoncz-szerződést és az utolsó évről szóló bizonyítványt is.

Az intézet rendes tanulói beiratási- és tandíjat nem fizetnek, azonban kötelesek magukat ellátni az iskolában szükséges tanszerekkel.

Ugyancsak a fent kitett időben tartatnak meg a beiratások a segédek számára rendezett szakrajziskolába is.

Ez iskolai évben a szakrajziskolának három évfolyama nyílik meg. Az első évfolyamba f. v. v. vizsgálatnak előképzettség nélkül is minden iparossegéd, ki magát a rajzolásban képezni akarja. A másik két tanfolyamra f. v. v. vizsgálatnak előképzettség szükséges. Ebből csak oly f. v. v. vizsgálatnak előképzettségűek vehetnek föl, kiknek már a kellő előképzettségük megvan és itt magukat az iparukba vágó rajzolásban akarják tökéletesíteni.

A beiratásnak beiratási díj címén 1 frtot fizetnek, az egész évi tandíj 5 frt, melynek fele a beiratásnál lefizetendő.

E tanfolyamok azonban csak úgy nyílnak meg, ha mindegyikre legalább 10 hallgató jelentkezik.

Az igazgatóság.

SZINHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

* **Görbe ország.** Van Aradmegyének egy fiatal aljegyzője: Lengyel Sándor dr., a ki nem közönséges írói vénával rendelkezik. S dacára nagy elfoglaltságának, hébe-hóba időt szakít magának arra, hogy könyvet is csináljon, ami kétségen kívül igen dicsérendő dolog. Dicsérendő annál is inkább, mert amiket ír, azok nem letaposott sablonok, hanem eredetiséggel bíró, jóízű történetek, melyeket passzióval lehet olvasni. Eddig két kötet jelent meg tőle. Egyik a „Parasztok”, másik pedig a „Görbe ország”, mely csak az imént hagyta el a sajtót. Ot paraszt-történetet tartalmaz, igénytelen alakokról, oláh legényekről és leányokról, kik hegyes-völgyes vidéken laknak, a hol minden görbe, az utak, hegyek, patakok, még a templomok tornya is, csak a lelkük egyenes. Ezekről az igénytelen emberekéről aztán Lengyel Sándor olyan szép, olyan bájos történeteket mond el, hogy az olvasó le sem tudja tenni a könyvet, míg a végére nem ér. A szerzőnek első kötetét nem ismerjük ugyan, de ha ezt a másodikat lapozgatjuk, azonnal rájövünk, hogy Lengyel nem kezdő, hanem kiforrott tehetség, a ki kellő gyakorlattal bír s rendelkezik mindazon adományokkal, melyek egy hivatott elbeszélőt élesen megkülönböztetnek a sablonban utazó dilettánstól. Stylusa vonzó, nagyobbára poetikus, a nélkül, hogy legkevésbé is szentimentális lenne. Pazar színpompát csillogtat, aranyos derű alatt mozgatja alakjait, a kik minden naivitásuk mellett életerőtől, természetességtől duzzadnak. Nem csalódunk, midőn azt mondjuk, hogy a „Görbe ország” után Lengyel Sándortól még sok élvezetes történetet várhatunk, mert igazán kár lenne, ha eddigi dicsőségével megelégednék s helyes nyomokon járó tollát megpihentetné. A kötet különben igen csinos kiállításban jelent meg s dicséretére válik az aradi nyomdászatnak. Ara egy forint s kapható a szerzőnél.

* **A színtársulat megérkezése.** Közel hat hónapi távollét után a mai napon ismét Aradra érkezik a színtársulat, hogy erőben és repertoárban meggazdagodva, megnyissa a szezon s kellemes estéket szerezzen a színház után már annyira sóhajtozó közönségnek. A társulat kebeléből a széphangu primadonna, Rudnyánszky né Ráthy Laura asszony napok óta itt van, ugyszintén meg-

érkezett a nemkülönben széphangu egyik tenorista, Mezei is. A társulat maga azonban ma jön meg, még pedig a délutáni háromnegyed 4 órakor érkező pesti vonattal. Ősi szokás szerint ma délután is népvándorlás lesz az indóházhoz, fogadni a derék színészeket és még derekabb színésznőket, hogy külsőleg is megmutassuk, mennyire művészt és művészetet pártoló közönség vagyunk. Sok jó barát és ismerős talál ölelő karokra ezen a találkón, vagy ha ölekezésben nem is lesz része, legalább egy forró kezesorítással pacsátolódik meg az a régi jó viszony, mely Aradon a közönség és a színészet között olyan szépen fennáll. Legyenek üdvözlő körökben a derék színészek s érezzék magukat itthon nálunk!

* **Jegyek válthatók.** Az aradi színi szezon f. hó 29-én, szombaton este nyitattik meg a „Zsidó n. 6” operával. Erre az előadásra már holnap, pénteken lehet jegyet váltani Gonda László színházi pénztárosnál.

TÁVIRATOK.

A zsidó reczepeció.

Budapest, szept. 26. (Saj. tud. távirata.) A főrendiház egyesült hármass bizottsága ma folytatta tanácskozását és tárgyalta a zsidó reczepecióról szóló javaslatot.

Rudnyánszky József br. brutálisan támadt a zsidókra, akik szerinte nem érdemlik meg a reczepeciót, mert nincsenek azon a fokán a hazafiságnak és törvénytiszteletnek, mely feltétele a hasonló aktusnak. A zsidó csak a saját érdekét tartja szem előtt, de soha a közérdeket. Nem fogadja el a javaslatot, mert a zsidók nem méltók arra.

Beöthy Zsigmond sajnálatát fejezi ki, hogy ebben a testületben ilyen beszéd hangozhatott el. Méltányolja a zsidók érdemeit s őket méltóknak tartja erre a javaslatra.

Eötvös József b. miniszter nem ad igazat Rudnyánszkyknak, aki sok rosszat mondott a zsidókról, de jót semmit. A zsidók hazafiság tekintetében miben sem állnak mögötte a többieknek s alkalmat kell nekik adni, hogy közelebbi kapcsolatba lépjenek velünk.

Rudnyánszky b. visszautasítja Beöthy provokáló hangját, melylyel szabad meggyőződésének nyilvánításában korlátozni akarta. Ő csak azt mondta a zsidókról, ami igaz.

Zichy Nándor gr. ismert álláspontjából kifolyólag nem fogadja el a javaslatot.

Szilágyi Dezső miniszter utal arra, hogy a tegnap elfogadott javaslatból önként következik ezek elfogadása, a mely amugy is csak meglevő jogállapotokat szentesít.

Keglevich gr. és Prónay Dezső b. hasonló szellemben nyilatkoztak.

A javaslatot aztán nagy többség elfogadta, csak még a negyedik szakasz elé iktatták be, hogy zsidó pap, tanító és egyházközségi előjáró csak az lehet, a ki Magyarországon kapta kiképzését.

A bizottság letárgyalta és elfogadta a gyermekek vallásáról szóló javaslatot.

Holnap az anyakönyveket tárgyalják.

Diszoklevél Matavovszkyknak.

Budapest, szeptember 26. (Saj. tud. táv.) Matavovszky Nándort, az aradmegyei köz-kórház igazgatóját, kit a budapesti tudomány-egyetemen félszázaddal ezelőtt avattak doktorrá, az egyetemi tanács diszoktori oklevéllel tünteti ki. A művészi kiváló disznóbörbe kötött diploma elkészült s a napokban leküldik Aradra a jubilánsnak.

Püspöki konferencia.

Budapest, szeptember 26. (Saj. tud. táv.) A holnapi püspöki konferenciára az egyháznagyok legtöbbje már megérkezett. A konferencia elé érdeklődéssel néznek.

A tutajozási tilalom beszüntetéseért.

Mármarosziget, szeptem. 26. (Saj. tud. táv.) A koleramentes vidékekről 2000 ember jelent meg az alispánnál, kérve őt, hogy járjon közbe a belügyminiszternél, hogy miután vidéktől nincs kolera, a tutajozási tilalmat legalább a Bocskon aluli vizeken szüntesse be. Az alispán közbenjárását megígérte.

Szocialista mozgalom.

Bécs, szeptember 26. (Saj. tud. táv.) Mult éjjel több kerületben szocialisztikus tartalmu czédulákat találtak, melyeken a következő felírás volt: „Hol marad az általános választási jog? Le az érdekvéviseléssel! A czédulák terjesztőit a rendőrség már kinyomozta és le is tartóztatta.

Tüntető szocialisták.

Grätz, szept. 26. (Saj. tud. táv.) A szocialisták plakátokat ragasztottak éjjel a házak falaira és kapuira ezzel a felírással: „Általános választási jogot.”

A német császár útja.

Berlin, szeptember 26. (Saj. tud. táv.) Vilmos császár október 16-án Karlsbadba és később Viesbadenba megy, hol I. Vilmos császár szobrának leleplezésénél jelen lesz. A császár innen Berlinbe utazik vissza, hogy Sándor szerb király látogatását fogadja.

Óriási szélvihar.

Berlin, szept. 26. (Saj. tud. távirata.) Japánban óriási szélvihar volt. Ezerötszáz ház és 300 ember elpusztult.

Egy orosz hadihajó veszélyben.

London, szeptember 26. (Saj. tud. táv.) Kopenhágából érkezett távirat jelenti, hogy a „General Admiral” orosz hadihajó a Retemes-foknál hajótörést szenvedett. Egy gőzös a hajónak segélyére sietett.

A beteg csár.

Pétervár, szeptember 26. (Saj. tud. táv.) A csár betegsége influenzának kifolyása. A csár az orvoskezeléstől idegenkedik csak nagy nehezen vesz be orvosságot. Két évvel ezelőtt is csak a czárné könyörgésének engedve hivatta Sacharjin tanárt. Hetenként audientian fogadja mindannyi miniszterét, kik minden fontos eredményről tartoznak referálni. Sacharjin utasításaihoz kénytelen alkalmazkodni, de ezekbe nem igen tudja magát beletalálni, azóta inkább szófukar. A lengyel lapoknak a csár egészségi állapotára vonatkozó híret tulzotaknak mondják.

Egy hajótörés roncsai.

Pétervár, szeptember 26. (Saj. tud. táv.) Körülbelül egy évvel ezelőtt történt, hogy a „Russalka” nevű nagy orosz czirkáló hajó nyomtalanul eltűnt, és annak felkutatására irányuló minden törekvés eredménytelen maradt. A tengerészeti miniszteriumba érkezett távirat szerint hajósok Helsingtors közelében a westertokáni sziget mellett figyelmeztetve a feltűnő hullaszag által jelentést tettek, minek

folytán a Mac Evvy' féle villamos apparattal megvizsgálták a tenger fenekét és tényleg láttak is hajóroncsokat, melyek valószínűleg a „Russalka” maradványai.

Az orosz gyümölcskiállítás.

Pétervár, szept. 26. (Saj. tud. táv.) A nemzetközi gyümölcskiállítás megnyitására idevárják Magyarország és Ausztria küldötteit, Molnárt és Gerzmonovszkijt is. A kiállításban a legkiválóbb helyet Franciaország és Magyarország foglalják el.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog cég jelentése. —

Budapest, szeptember 26.

Gabonaüzlet: Buzát ma mérsékeltén kínáltak, a vételkedv is mérsékelt volt, csendes irányzat mellett elkel 20,000 mm. változatlan áron, Eladások:

	mmásza	kg	gramm	frt
Tiszavidéki	400	82.5		6.55
"	200	80.5		6.55
"	500	82.		6.65
"	200	81.5		6.57 1/2
"	400	81.5		6.52 1/2
"	800	81.5		6.57 1/2
"	100	80.		6.35
"	100	79.5		6.85
"	100	82.		6.52 1/2
"	200	80.5		6.52 1/2
Fehérmegyei	2100	79.5		6.42 1/2
Bajai	1400	79.		6.35
Dunai	5700	76.5		6.15
Zab	100			6.05
"	300			5.80

Határidőüzlet: Amerika folytonos lanya jegyzéseire nálunk is igen lanya ártományokon indult a buza, a gyenge üzletmenet mellett változatlanul zárult. Tengeri ma is igen lanyhán indult, s a rendkívül gyenge vételkedv lanyhán zárult is. Zab és rozs csekély forgalom változatlan.

Zárul 11 órakor:

Buza szeptember-október 1894	6.26—6.27
Buza március-április 1894	6.72—6.74
Tengeri május-június 1894	5.75—5.77
Tengeri őszre	6.10—6.20
Zab március-április 1894	6.—6.02
Zab őszre	5.85—5.87
Káposztarepoze	9.90—10.—

Külföld: New-York: buzára 3/8 lanyhább, tengerire 1/2 szilárdabb, Chicago: buzára 1/2—3/8 lanyhább, tengerire 1/2—3/8 lanyhább, Páris és London csendes, Liverpool változatlan.

Értéktőzsde: Lanya irányzat mellett indult külföldi gyengébb hírekre, később tetemesen javult vételkedvre, különösen államvasut részvény szilárdult, meg a többi nemzetközi papírok és a helyzet változatlanok.

Zárul 11 órakor:

Osztrák hitelrészvény	371.—
Magyar hitelrészvény	468.75
Osztrák államvasut	262.50
Rima-Murányi	367.75
Déli vasut	113.75

— Állami ménék. Az állami ménésekben nevelt fiatal ménlovaknak, valamint a magánosoktól ez évben vásárolt és még ezután vásárolandó méneknek a ménteleposztályokba való beosztása, a következő időrendben fog megtörténni: Budapestén okt. 13-án, Bábólnán okt. 16-án, Kisbérén okt. 17-én, Mésőh egyen ok. 30. és 31-én.

— Az aradi kereskedelmi és iparkamara irodájában a hivatalos órák alatt betekinthező: A m. kir. államvasutak igazgatósága által ócska sinkészleteinek értékesítése tárgyában kiírt pályázati hirdetmény. (4467. szám.) A m. kir. államvasutak miskolci üzletvezetőségének pályázati hirdetménye különféle leltári anyagok szállítása tárgyában. (4476. szám.) A kereskedelemügyi m. kir. miniszterium pályázati hirdetménye 50.704 darab távirda-oszlop szállítása tárgyában. (4579. szám.)

— Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok. 1894. évi szept. hó 25-én. Hizott sertés árak: 1. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronkint 400 kg-on felül sulyban) 41.—41.5 krig. Öreg közep (páronkint 300—400 kilogramm sulyban) 41.—41.5 krig. Fiatal nehéz (pkint 320 kl-

gron felül sulyban) 42.5—43. krig. Fiatal közep (pkint 251—320 klgr. sulyban) 43.—44. krig. Fiatal könnyű (pkint 250 klgr. terjedő sulyban) 46.—48. krig. II. Magyar sertés: Nehéz (páronkint 280 klgron felül sulyban) 41.—42. krig. — Közep (pkint 220—280 klgr. sulyban) 42.—42.5 krig. — Könnyű (pkint 220 klgrig terjedő sulyban) 46.—48. krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 klgr. felül sulyban) 42.—48. krig. Közep (páronkint 220—260 klgr. sulyban) 42.—43. krig. — Könnyű (páronkint 220 klgrig terjedő sulyban) 42.—42.5 krig. Sertéslelés szám 1894. szept. hó 23-án volt készlet 186,044 darab. 1894. szeptemb. hó 24-én felhajtott: 2385 drb. 1894. szeptemb. 24-én elszállított: 4455 drb. 1894. szept. 25-én maradt készletben 148,974 drb. — A hizott sertésüzletirányzata: Változatlan.

Szeszüzlet.

— Szeptember 26. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban ávers szesz 53.—, kisüzben 53.50 nördö nélkül per 100 liter 1/2 beáértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 26. d. u. 5 óra.

F	a	j	Irányat	100 kg. ár
				frttól frtig
Buza bányági uj				6.25 6.50
Buza tiszavidéki				6.30 6.55
Buza pestvidéki				6.25 6.50
Buza fehérmegyei				6.25 6.50
Buza bácskai				6.35 6.60
Rozs uj, I-es rendű				5.05 5.10
Rozs uj, II-od rendű				5.— 5.05
Arpa takarmány				5.70 6.10
Arpa égetni való				6.35 7.10
Arpa sörfőzdei				7.80 8.40
Zab				5.60 6.05
Tengeri bányági				6.10 6.20
Tengeri másncmü				6.10 6.20
Káposzta-repoze bányági				9.50 9.60
Köles				5.75 6.25
Buza szept.-okt.				6.25 6.27
Buza márcs.-ápr.				6.72 6.75
Buza máj.-jún.				—
Rozs szept.-okt.				5.27 5.29
Tengeri jul.-aug.				—
Tengeri aug.-szept.				—
Tengeri októberre				6.10 6.15
Zab márcs.-ápr.				5.99 6.01
Zab szept.-okt.				5.66 5.68
Káposzta-repoze aug.-szept. 1894.				9.90 10.—

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

H. L. (Nagyvárad) Köszönjük a figyelmet és ajánlatát. Mindazonáltal nem reflektálunk rá, mivel arról rendes nagyváradi levelezőnk fog bennünket tudósítani.

T. G. (Arad) A humoreszknak ez az első feltevése, hogy legyen benne legalább egy csepp humor. Az ön humoreszkjében rakásra halnak az emberek, akár csak egy kolerakórházban. A kolerakórház pedig, oh uram, nem humoreszk. Szomorú dolgotatát illő kisérlet mellett eltemettük a papirkosár mélyeseg fenekébe.

M. N. (Arad) Talán közöljük. Biztos ígéretet azonban nem teszünk. Attól függ, lesz-e valamikor annyi szabad időnk, hogy ágyurhassuk, mert a korrekció rettenetesen ráfér.

IDEGENEK NÉVSORA.

— Szeptember 26. —

Fehér Kereszt szálloda: Ródy Gyula a magyar földhitelezést megbízottja, Budapest. Kisteleki Lévy Lajos, Budapest. Özv. Ugron Jánosné földbirtokosnő, Udvarhely. Reiter J. kereskedő, Szatmár. Coray Péter kereskedő, Sveicz. Büchler Mór kereskedő, Magyarország. Schaar Ede vállalkozó, Szeged. Tóth Ferenc vállalkozó, Szeged. Szuszter Mihály kereskedő, Hátzeg. Willy Schwabacher kereskedő, Strassburg. Nagy István hentes neje, Lincz. Starenik Ferenc építési vállalkozó, Temesvár.

Nádor szálloda: Rehorovits József erdőfőnök, Nádor. Dr. Szikolay N. orvos, Kovaszincz. Lorenz Lipót kereskedő, Diécs.

Vasúti szálloda: Jakab Albert bírósági tisztviselő, Borosjenő. Heksch A. Adolf vállalkozó, Budapest. Castelli Miksa vállalkozó, Budapest.

KIS LOTTO.

Brünni:

38, 21, 54, 4, 53.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú földmivelségi m. kir. miniszterium 51252/94. sz. a. kelt rendelete nyomán ezennel közzétettik, hogy Horvát-Szlavonországból a ragados száj- és körömfájás nagyobb mértékben lépett fel, — a hasított körmű állatoknak (szarvasmarha, juh, kecske és sertés) Horvát-Szlavonországból Magyarországra való behozatala, további intézkedésig eltiltatik.

Arad, 1894. szeptember 15.

A városi tanács.

A borossebesi járási főszolgabírótól.

3380/1894.

818. 1-3.

Hirdetmény.

Aradvármegye gyámpénztárának tulajdonát képező s a buttyáni 482. számú tjkben felvett beltelkes ház 3200 azaz háromezer száz forint kiküldési ár mellett a legtöbbet ígérőnek folyó évi október hó 9-én d. e. 11 órakor a helyszínen önkényes árverés útján eladatni fog.

Mely körülmény annak megértesítésével hozatik köz tudomásra, hogy az árverési feltételek a borossebesi szolgabírói hivatalnál betekintheők.

Borossebes, 1894. szeptember 22-én.

Paradeyser Lajos
főszolgabíró.

1969/1894. pm.

3-3.

Pályázati hirdetmény.

Az Arad sz. kir. város kezelése alatt álló Hertschka Mór ösztöndíj-alapítványból az aradi polgári iskola tanulóira nézve egy hely betöltendő lévén, arra ezennel pályázat nyitattik.

A pályázónak igazolni kell:

- hogy az aradvárosi polgári iskolában tanul,
- hogy a tantárgyaknak legalább feléből a legjobb, másik feléből pedig a legjobbat követő osztályzattal bír,
- hogy aradvárosi vagy aradmegyei lakos fia.

Ezen feltételek mellett elsőbbséggel bírnak:

- a szegénységüket hatósági bizonyítvánnyal igazoló aradvárosi szülőtlen árvák,
- az aradvárosi szegény özvegyek fiai,
- az aradmegyei szegény szülőtlen árvák,
- ezen vármegyei szegény özvegyek fiai,
- az aradvárosi szegény tanulók.

Ha családi viszonyaira nézve az 1-5. pontok szerint minősített pályázó nem jelentkeznék, a többi pályázó közül a legkitünőbb tanulónak fog az ösztöndíj vagyon és vallásra való tekintet nélkül adományoztatni.

Az ösztöndíj 10,000 forint tőke kamatainak egy hatodából áll, a mely 1894. évi szeptember hó 1-től kezdődőleg, mindenkor a tanév befejezte után fizetetik ki.

A pályázati kérvények Arad sz. kir. város polgármesterénél 1894. évi szeptember hó 31-ik napjáig nyújtandók be.

Arad, 1894. évi szeptember hó 10-én.

Salacz Gyula

kir. tanácsos, polgármester.

12727/894. k. h.

2-3.

Hirdetmény.

Az iparhatósági megbízottak újbóli megválasztása céljából az ipartörvény 172. §-a értelmében kiadott 52211/885. számú földmivelségi, ipar és kereskedelemügyi m. kir. miniszteri rendelet alapján Arad sz. kir. város területén levő összes önálló kereskedők és iparosok névjegyzékét összeállítván, az jelenleg a rendőrkapitányi hivatal iparügyi osztályánál közszemlére ki van téve, miről is az érdekeltek azonnal észrevétel mellett értesítenek, hogy az összeállítás ellen emelhető, felszólalások f. évi november hó 15-éig ezen iparhatóságnál írásban adhatók be.

Kelt Aradon 1894. szeptember hó 15-én, a város rendőrkapitánysága mint I-ső fokú iparhatóság.

Sarlot Domokos
főkapitány.

Magy. kir. államvasutak.

45365. sz.

Árverezési hirdetmény.

Ezennel közzétettik, miszerint az üzletszabályzat 70. §-a értelmében elárúsítandó kiváltatlan szállítmányok nyilvános árverezése Bpest Dunapart állomásunkon folyó évi szeptember hó 27-én délelőtt 9 órától kezdve tartatik meg, mely árverezésre a t. cz. közönség ezennel meghívatik.

Budapest 1894. szeptember 6-án.

Az üzletvezetőség.

Arad sz. kir. város kapitányi hivatalától.

12482/1894.

799. 3-3.

Körözés.

Arad sz. kir. város határában egy körülbelül 12 éves pejzörű csillagos homlokú hátul balról N. bélyegű kanca ló találtatott bitang-ságban.

A fent leírt ló tulajdonosa köröztetik azaz, hogy a mennyiben az igazolt tulajdonos folyó évi október 1-ig a ló átvétele végett nem jelentkezik, az, mint gazdátlan nyilvános árverésen eladatni fog.

Aradon, 1894. évi szeptember 13.

Sarlot Domokos
főkapitány.

7/1894. pm.

3-3.

Hirdetmény.

Közzétettik, hogy Arad sz. kir. város közönsége az élővíz-csatornába torkolló utcai csatornák mint víziművek engedélyezése s vízikönyvbe bevezetése iránt folyamodván, a kérvényt mellékletei s a kulturmérnöki hivatal, mint hatósági szakértő észrevételeivel együtt hivatalomban a folyó hó 15-től számítandó 30 napra közszemlére kiteszeni s annak tárgyalására határidőül 1894. évi október hó 22-ik napjának d. e. 10 óráját kitűzöm, a tárgyalás helyéül pedig a város székházának tanácstermét kijelelem.

Egyidejűleg az érdekelteket felhívom, hogy a kérvény tekintetében netán teendő észrevételeiket akár a közszemlére való kitétel alatt írásban akár a tárgyalásnál szóval vagy írásban adják elő, minthogy ellen esetben a határozat további meghallgatásuk nélkül fog meghozatni.

Arad, 1894. évi szeptember hó 12.

Salacz Gyula

kir. tanácsos, polgármester.

12386/1894.

3-3

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium 61369/84. II. sz. alatt kelt intézményével jóváhagyott 12757/403 8-4. sz. szabályrendelet alapján azon ház- és telek-tulajdonosokat, kiknek házuk előtt a járda kövezet vagy asfalt burkolattal ellátva nincsen, felhívom, hogy telkeik előtt a gyalog járó folyó évi november 30-ig terjedő idő alatt 1 és fél méter, az ennél keskenyebb járdákat pedig egész szélességben és 15 cm. vastagságban homokréteggel akként láttassák el, hogy a vízfelfogó árok vagy folyóka felé 5 cm-ternyű eséssel birjon,

Köteles továbbá ház- és telek-tulajdonos a gyalog járók mellett elvonuló vízvezető árkokot telke és háza utca-vonalának hosszában a városi mérnöki hivatal által előírt utasítás és mérték szerint kiásatni és azt tisztán tartani, nemkülönben köteles ezen vízvezető árkokon keresztül a kocsik bejáratnál hidat építtetni s azt folyton jó karban tartani.

Kik ezen rendeletnek eleget nem tesznek, 2 forint 25 főt terjedhető pénzbírsággal büntetnek és ezen büntetésen felül az elmulasztott munka az illető költségére hivatalból fog eszközöltetni.

Tekintve, hogy a Maros vizállása ez idő szerint igen kicsiny, ajánlom, hogy a homokszükségletet az erre utaltak a nagyobb vizállás beállta előtt szerezzék be, mert azon szokásos védekezés, hogy a homokolás a magas vizállás miatt nem eszközölhető, figyelembe vétetni nem fog.

Aradon, 1894. évi szeptember hó 12-én.

Sarlot Domokos
főkapitány.

19194/194.

Hirdetmény.

Ezennel közzétettik, hogy a szűretnek városunk határában való megkezdésére határanapul folyó évi október 1-jét tűztük ki.

Arad sz. kir. város tanácsának 1894. évi szeptember hó 18-án tartott üléséből.

A városi tanács.

Hirdetés.

A folyó évben kiigazított és az 1895-ik éven érvényes birandó országgyűlési képviselő választók névjegyzéke ellen beadott felszólalásokra hozott határozatok f. évi szeptember hó 20-tól 30-ig a polgármesteri hivatalban közszemlére kitétetnek, hol azok a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A kitétt határozatok ellen, a kir. Curiához címzendő felebbvezések a határozatok kitételét követő tíz (10) nap alatt a polgármester urhoz, mint a központi választmány elnökéhez nyújtan-dók be.

Arad, 1894. évi szeptember hó 4-én.

Arad sz. kir. város központi választmánya.

18136/894. k. h.

2-3.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium a f. évi 78486. sz. a. kelt körrendeletével a kolera járvány megállításának érdekében a Mármaros vármegyéből esetleg érkező utasoknak orvosi megfigyelés alá vételét rendelvények, felhívom a helybeli összes nyilvános helyek, vendéglők tulajdonosait, nemkülönben a magánosokat, hogy a hozzájuk megszállt mármaros megyei utasokat a kapitányi hivatalnál bármely időben, a következmények terhe alatt bejelentésük.

Arad, 1894. szeptember hó 23-án.

Sarlot Domokos
főkapitány.

16440/1894. sz.

3-3

Pályázati hirdetmény.

Aradon a szabadság-téren az aradi 18 vértanú emlékére emelt szobor körül kovácsolt vasból készített kerítés tervének és költségvetésének elkészítésére ezennel pályázat nyitattik.

A feltételek a következők:

- A vaskerítésnek célja, hogy a szoborhoz gyermekek és állatok, valamint avatatlan egyének könnyen hozzá ne férjenek; minél fogva a kerítésnek a csinos kivitel mellett megfelelő erősségűnek kell lennie, s így oly diszitmények, a melyek könnyen törhetőek, mellőzendők.

A kerítés magassága 80 cm-t, a melynek zápjai a disztó oszlopoknál lehetőleg ritkán úgy illesztendők össze, hogy azok által a szobor talapzata el ne takartassék.

A kerítés 25 cm-t magas s 25 cm-t széles szürke slézai csiszolt márványból készülő talpköre helyezettik, a mely talpköböl 5 cm-t, a burkolat alá fogván esni, a kerítés a talpkövel együtt egy méter magas leendő.

2. A benyújtandó tervek következők: alaprajz 1:100 léptékben, oldal nézet a leg-hosszabb oldal felől nézve 1:50-hez és egy teljes keret részletrajz 1:10 léptékben; a tervek mindegyike pontosan és lehető részletesen cottirozandó.

3. A tervekhez pontos és részletes költségvetés készítenendő; a kerítésnek egységes ára s a mely folyó méterenként kitűntetendő.

4. A három legjobbnak talált terv közül az 1-ső 150 forint, a 2-ik 100 forint, a 3-ik 50 forinttal díjaztatik.

5. A pályázat bíróság utólag fog megalakítani.

6. A tervek és költségvetés folyó évi október hó 15-ig Arad sz. kir. város polgármesteréhez jelítség levél kíséretében benyújtandók s hol a szobor és a bekerítendő terület helyszínrajza is megkapható.

7. A díjazott tervek Arad sz. kir. város tulajdonává válnak, a melyek közül kivitelre tetszés szerint választhat.

A szobor bizottság 1894. évi augusztus hó 6-án tartott üléséből.

Salacz Gyula
polgármester, bizottsági elnök.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönségének 1895-ik évre vonatkozó költségelirányzata egy a városi tisztai nyugdíjalapnak 1895. évi költségelirányzata, a tanácsnak és a hármass bizottságnak ülésairől felvett jegyzőkönyvek, valamint a bevétel és kiadás teteit felvilágosító mellékletek f. évi szeptember hó 20-ik napjától f. évi október hó 4-ik napjáig bezárólag a városháza tanáostermében közzéemlére kitétetnek. Szabadságában áll azokat az adózó polgároknak megtekinteni a azokra észrevételeiket írásban a f. évi október hó 10-én tartandó rendes közgyűlés előtt 5 nappal a tanácshoz be-terjeszteni.

Arad, 1894. szeptember 19-én.

A városi tanács.

Magyar kir. áll. vasutak igazgatóság Aradon.
22448/III. 676. 3-3.

Hirdetmény.

Ezennel közírré tesszük, hogy folyó hó 27-én reggeli 9 órától kezdve a vonalainkon kézbesíthetlenné vált és felesleget képező tárgyak Csaba állomásunkon nyilvános árverés útján el fognak adni. — Nevezetesen: cognac, bor, ruhanemű, ingóság, olaj, fénymáz, laak, szatós áru, talpbőr, faszög, kékítő, tengeri daráló, dörzsekő, firnisz, tarisznya, fáklya, szőnyeg, ponyva, kintorna, üres hordó, üres tüveg, üres zsák, stb.

Ezen árverésre a t. cz. Közönség tisztelettel meghívatik.

Arad, 1894. szept. hó 18.

Az üzletvezetőség.

Az olcsóság csodája!

a hol mindent fél árban lehet venni
csakis, de csakis

Kilényi R. és Társa

7, 14 és 30 kros bazárjában

a színházpályán, a 18 vértaru szobor

átfelében van. — 1894. 9-29

Iskolai táskák potom árért.

Alkalmi ajándékok

hihetetlen olcsó áron.

Gyermekjátékok majdnem ingyen.

Gyermek és férfi kalapok minden árban.
Gyermek és férfi ingek, harisnyák, nyak-
kendők, gyermekkoscsik, utazó bőröndök,
esernyők, stb.

olcsóbban mint bárhol.

17704/1894.

3-3

Hirdetmény.

A m. kir. 3. honvéd huszárezred parancsnokságának megkeresése nyomán, ezennel közírré tétetik, hogy az ezred pótló avató-bizottsága részéről folyó évi november hó 2. és 3-án délelőtt 8 órakor a vásártéren katonai lóvásár fog tartatni.

Az erre vonatkozó részletes hirdetmény a városházán megtekinthető.

Arad, 1894. szeptember 1-én.

A városi tanács.

Tiszta vér
az egészség biztosítóka!

Titkos betegségek, sömör, kiütések, sápadtság, lankadság, gyöngeség — egészséges vér által mind eltávolíthatók! Mi, módszerünk alkalmazása mellett, a gyökerees sikerről kezeskedünk.

Tudakozódásoknál kérjük a válaszlével bélyegének melléklését.

„Office Sanitas“ Paris 30. Faubourg Montmartre. 780. 8-12.

18930/894.

Aradmegye alispánjától.

Pályázati hirdetmény.

Az Uj-Szent-Annán és Pankotán rendszeresített hordó hitelesítői s illetve teljesen felszerelt mérték-hitelesítői állás üresedésbe jött. Ennélfogva e két állás betöltésére ezennel pályázatot hirdetek.

Az uj-szent-annai hordóhitelesítői állás javadalmazása áll anyers bevételeinek negyven százalékából s a község által e célra adott helyiség haszonélvezetéből.

A pankotai mérték-hitelesítői állás javadalmazása: a nyers bevételeinek negyven százaléka s a hitelesítési helyiség és termésházban lakás haszonélvezetéből.

Felhívom tehát azokat, akik ezen állás valamelyikét elnyerni óhajtják, kellő okmányokkal ellátott pályázati kérvényeket hozzám október hó 6-áig adják be.

Aradon, 1894. szeptember hó 23-án.

Szathmáry Gyula, s. k.

alispán.

17581 1894. sz.

Aradvármegye alispánjától.

Hirdetmény.

Az aradvármegyei törvényhatósági közutak törzskönyvei elkészítésének biztosítása céljából az 1894. évi október hó 26-ik napjának délelőtt 10 órájára zárt ajánlati versenytárgyalást hirdetek, mely versenytárgyalás hivatali helyiségemben fog megtartatni.

A beadandó ajánlatban tisztán és minden kételyt kizáró módon számok és betűkkel kiteendő azon átlagos egységi ár, melyért ajánlattevő a törvényhatósági közutak egy kmt hosszú szakaszának törzskönyvét elkészíteni hajlandó.

Külön kiteendő az átlagos egység az az esetre, ha a tengelypontok megjelölésére szolgáló fixpontok a kereskedelemügyi m. kir. miniszter által 1893. július hó 8-án 43110 sz. a. kibocsájtott körrendelet kiegészítő részét képező részletes műszaki utasítás A) pontjában megállapított tölgyfa karók, illetve az ugyanott körülírt kölapok által fognak megjelölteni.

Ezenkívül kiteendő még külön azon egységár, melyért vállalkozó az esetben, ha a közut által tényleg elfoglalt, de a magánosok telekjegyzőkönyveiből még le nem jegyzett birtokrészeket előfordulnának, elvállalja ezen birtokrészek egy katasztrális holdnyi területéről a térképet készíteni és az 1892. évi 71871. sz. kereskedelemügyi miniszteri körrendelet kiegészítő részét képező II-ik utasítás C. szakaszának 7-ik kikezdésében említett jegyzékeket kiállítani és kiszámításokat eszközölni.

A munka befejezésének határideje 1897. május hó vége.

Versenyezni óhajtók felhívattak, hogy 5 százalék bántpénzzel ellátott és a részletes feltételek 2-ik §-a érte mében szerkesztett írásbeli zárt ajánlatukat a kitűzött időben nálam annál is inkább adják be, mivel a későbbben érkezett, vagy meg nem felelően szerkesztett ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

Felhívattak továbbá versenyzők, hogy azon köbányát, melyből a tengely pontok megjelölésére szolgáló kölapokat szállítani hajlandók, nevezzék meg és ajánlatukkal együtt a mintaköb egy 10 cm. oldalú kockáját — pecsétükkel el látva — mutassák be.

Ajánlat valamennyi törvényhatósági hozutra teendő, mivel a másként tett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak. A törzskönyvre vonatkozó adatok: nevezetesen a törvényhatósági közutak vonalrajza és műtárgy kimutatása, továbbá a törzskönyvelés mikénti kivitelét szabályozó, fentidézett miniszteri utasítások és rendeletek, végre a részletes feltételek és szerződési minta az aradi m. kir. államépítészeti hivatalnál a hivatalos órákban naponként megtekinthető.

Aradon, 1894. évi szeptember hó 4-én.

Szathmáry Gyula
alispán.

814. 2-2.

Ma este 8 órakor
húzás!

Lemberg
kiállítási Sorsjegyek à 1 frt.

Főnyeremény

60.000 forint.

Kaphatók: ARADON az „Aradi ipar- és népbank“-nál és
Wallfisch Ármin pénzváltó-üzletében.

781 17-17.